

Fábri Péter:

A színész és a telefonkönyv

(A színházi szöveg világa)

Tézisek a *Tartalomjegyzék* pontjai szerint

Előszó, avagy miről lesz szó

Elmondom, hogy harminc év színházi szövegírási gyakorlata alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy a mai magyar színházak többségében nem kezelik jelentőségüknek megfelelően a szöveggel kapcsolatos kérdéseket.

Bevezető – tézisek

Ismertetem a dolgozaton végigvonuló legfőbb gondolatokat: drámai történés nélkül nincs színház; a szöveg a drámai történés alapvető eszköze; a szöveg rétegei színpadi kifejezőeszközök; ezek kezelése szakmunkát igényel; szöveg és előadása hatnak egymásra; a szöveg méltó kezelése igényesebbé tehetné a magyar színházi repertoárt.

Szerepek és szituációk kódolása a színházi szövegben

Példák során át bemutatom, hogyan, milyen verbális eszközökkel kódolják a szerzők a szerepeket és a szituációkat.

Szöveges színjátéktípusok

Röviden jellemzem a szöveges színjátéktípusokat, az ógörög tragédiától a musicalig.

Értelmezési keretek a színházban

Bemutatom a drámák és a színház értelmezési kereteit, nem csak a verbálisakat (prológus, epilógus), hanem a szituációkban megjelenőeket is. (Tér- és időszervezés, stb.)

A színházművészet – enciklopédikus művészet

A rendező történelmi megjelenése, a rendezői utasítások kialakulásának története és jelentősége. „Magas” és „alacsony” kontextus.

Értelmetlen szövegek jelentése a színpadon

A színdarabokban feltűnően sok az önmagában értelmetlen szöveg. Miért értjük őket mégis?

A költői dráma - és eltűnése

Annak bemutatása, ahogyan a költői dráma a XIX. század végétől kezdve fokozatosan kiszorult a színházakból.

Prózai nyelv a színpadon

A prózai színművek nyelvi sajátosságai. Az élőnyelvi és a színházi próza különbsége. A referencialitás látszata.

A könyvdrámákról

Egy eltűnőben lévő tévképzetről – egyes nagy drámákról sokáig sokan azt hitték, hogy előadhatatlanok. Ez a helyzet mára megváltozott.

A zenés színház szövege

A zenés színházi műfajok szövegszerű jellegzetességeinek ismertetése.

A műfordítás és az újrafordítás

Két műfordítói elképzelés ütköztetése. Walter Benjamin elmélete a kiinduló nyelvhez közelítő műfordításról. Petri György gyakorlata, a mai hétköznapi nyelvhez közelítő műfordítás. Kell-e mindent értenünk?

Szerzői jogi kérdések a színházi szöveggel kapcsolatban

A szerzői jog kialakulásának kalandos története, Beaumarchais küzdelme a szerzői jogokért. A szerzői jog, mint a modern polgári individuum kifejezési formája. A szerzői jog előzményei Shakespeare társulatában. Egy érdekes vita a közelmúltból: Ruszt József és Spiró György véleménye a szerzői jogokról.